

Posudek oponenta diplomové práce – teoretická část

Jméno a příjmení studenta	BcA. Kristýna Londinová		
Studijní program	Výtvarná umění		
Obor/ateliér	Multimédia a design/Grafický design		
Forma studia	prezenční	Akad. rok	2019/2020
Název práce	Kritický design v grafickém designu		
Oponent práce	MgA. Lumír Kajnar		

Kritická reflexe společenského dění využívá grafický design stejně jako jiné textové, prostorové nebo filmové žánry, ať už vážnějšího charakteru (reportáž, dokument, socha), nebo v odlehčené formě (fejeton, glosa, instalace, happening atd.). Vzhledem k aktuálně prožívané velmi dynamické transformaci komunikace a s tím spojené mediální, společenské a kulturní dopady, oceňuji, že si Kristýna Londinová pro svou diplomovou práci vybrala právě toto téma. Věnovat se kritickému nadhledu jako konceptu tvorby a být zároveň jeho aktérem není jednoduchý úkol, záleží totiž na uchopení a zpracování. Autorka se s tím vypořádala velmi přímočaře. Svou práci staví na dvou pilířích: extrahovaném definování pojmu a přehled tvůrců a projektů, které se kritickému designu věnují. K vybraným zdrojům a množství citací přidává svou vlastní motivaci a obhajobu výběru zástupců postavenou na své vlastní zkušenosti a oblíbenosti. To je sice upřímný přístup, který ovšem vyvolává další otázky. I když se snaží nemíchat objektivní fakta a subjektivní pohled, samotná selekce zástupců kritického designu rozhoduje o výpovědní hodnotě práce jako celku. Podobná teoretická pojednání si už z podstaty říkají o ještě pečlivější strukturu, širší intelektuální záběr a historický vhled. Z celého zástupu designérů, jejichž díla se stala ikonickými a v diplomové práci nejsou ani zmíněna doplňují: Edel Rodriguez, Shigeo Fukuda nebo Lex Drewinski.

Je dobře, že se hned v úvodu autorka pozastavila nad definicí pojmů, s nimiž operuje. Výstižně popisuje transformaci designéra do role komentátora, nabádá ho k aktivitě a nastolení agendy společenského diskurzu. Motivace a přístupy tvůrců jsou vcelku jasné, každý grafik si nějaký ten vtípek vyzkoušel minimálně na vlastní nástěnce. K plastičtějšímu vykreslení kritické praxe ovšem schází větší rozbor důsledků, které jsou s angažovaností spojené. Ať už ty prospěšné (daří se skutečně grafickému designu mobilizovat společnost k reálným změnám? demokratizace vizuální komunikace); prospěchářské (vliv popularity, zisky sociálního kreditu, monetizace); tak i negativní (ostrakizace, osobní útoky, autocenzura, právní dopady). Kritické myšlení je důležité právě v této rovině.

Diplomová práce Kristýny Londinové je rychlopředstavením tématu kritického designu v době sociálních sítí a digitálních technologií, změny informačních toků i role designéra. Je to svižná jízda rychlíkem s mnoha zastávkami, z nichž některé zaujmou, jiné trochu nudí opakujícími se intelektuálními obraty. Jedná o osobní autorčinu rešerši a dobrý základ pro praktickou diplomovou práci. Pokud byste některé z popisovaných projektů, sdružení, autorů nebo kritický design jako žánr neznali, právě tato práce dokáže nasměrovat do této problematiky. Diplomová práce má odpovídající obrazový doprovod i seznam literatury, který přesahuje úzkou specializaci studovaného oboru. Jen upozorňuji na chybný název knihy Jana Motala, pod uvedeným ISBN je jiný titul Průhledné zrcadlo: promluvy o kultuře a demokracii.

Závěrem můj osobní vzkaz:

Tato teoretická práce je pozvánkou do diskuse s autorkou. I proto, že i má práce se stala součástí její rešerše. Popisuje můj svět, artikuluje ho svým osobním filtrem. Tím se dostala nad samotnou tvorbu. Grafický designér nemusí vstupovat do světa komunikace jen nápady, stylizací, ovládnutím technologií, ale také přemýšlením o práci jako takové. A třeba psaným textem. Jako designéři bychom měli o sobě více kriticky číst a psát, abychom mohli přemýšlet, nejen porovnávat svá díla, příjmy a počty lajků. Jsem rád, že se Kristýna Londinová do tohoto tématu pustila.

Návrh klasifikace: A – B.....výborně – velmi dobře

V Praze dne 29. srpna 2020

.....
podpis oponenta práce

Pro klasifikaci použijte tuto stupnici:

A - výborně	B - velmi dobře	C - dobře	D - uspokojivě	E - dostatečně	F - nedostatečně
-------------	-----------------	-----------	----------------	----------------	------------------